

Diário dun esquizo- frénico O mellor Martínez Oca

tas de Ela, única cura verdadeira. Acontécenlle cousas: deita coa patrona, vella, gorda, con varices, para aforrar a pensión é coñece a Chucho, un albanel que está a traballar nunhas obras no emprego de F. Chucho será a única persoa que, inconscientemente, intentará curar a F., introducíndoo na realidade. Unha realidade parcial, talvez enganosa, pero realidade. De Chucho, a última vez que o vexa, escapará. E logo de discutir con Ela por teléfono (Ela vaise a Londres e F. pensa que é un engano para fuxir del), de facer un intento amoroso coa muller de limpeza do emprego — intento que fracasa pola inesperada chegada de terceiros — e de intentar facer o amor cunha operária que encontrara en posición “non sancta” co patrono (e despois de se despedir do traballo e uns intentos fantásticos de se converter en famoso periodista), F. comete un acto do que espera que falen del os periódicos. Un acto do que se fala no diário, nunha leria co Delegado, compañeiro de pensión e imaxe do filisteu cultural para F. Un acto do que nos inteiramos no epílogo, así como do sorprendente destino final de F.

Martínez Oca presenta o seu personaxe cunhas características normais, pero devagar e a medio dos seus actos imos albiscando a súa personalidade esquizofrénica. Fuxida da realidade (“Por máis que fuxa, por máis que lle vire as costas, sempre terei aí, diante de min, unha vida que corre allea e que me ignora”, p. 20; unha vida “escorre monótona, nun existir vexetal”): a desocialización (“este noxo do cuarto da fonda, este noxo da oficina, este noxo do xefe, que ten cartos e fai o que quere, non sendo máis que un cretino, mentres eu, tan superior en tódolos sentidos, teño que aturar os seus caprichos, manterme ás súas ordes (...) sempre sen dar un chío, sempre sen rechistar, sempre sen se rebelar” p. 35-36). Un proceso de desocialización que acada o seu cume nos seus pensamentos sobre o ter fillos e no final do diário, cando se dá conta de que todas as mulleres son iguais (agás Ela, evidentemente). Martínez Oca, progresivamente, vaino apresentando como misóxino, aínda que ao final verase que as súas “pulsións” eran outras. Quizá porque todo o diário non era (é) máis que unha invención dunha mente esquizofrénica que se instala sen problema na sociedade (véxase epílogo) cando teña asumido a súa enfermidade.

Máis *Diário de Inverno* non é só o diário dun esquizofrénico. É, tamén, o diário dun namorado. Dun home que non ten relacións

fora do amor que el mesmo fai infeliz e daí ven a súa desconfianza cara a vida. Unha desconfianza que chega sempre ao autoengano; vg., as relacións familiares (di que non ódia a seus pais, pero desprézaos), os aspectos repelentes das súas relacións sexuais coa patrona, dos que culpa, directamente, a Deus que deixou actuar ao Mal, que toma posesión del. Unha desconfianza cara a vida que é froito dunha paixón que non se sabe se inventada ou real. Unha paixón que fai que cando se sente atacado minta, fuxa cara o delirio.

Na presente, como en todas as obras narrativas de Martínez Oca, o humor fai acto de presenza. Un humor forte que abrolla, mesmo, no interior da traxédia; que é, como o lirismo verdadeiro que deita este *Diario de Inverno*, produto da lingua usada polo autor. Língua viva, chea de modismos e xiros, de grande riqueza léxica, coloquial e actual, posta ao día naquilo que foi necesario e nas formas de dicer. Martínez Oca ten un estilo inconfundíbel que en nengun momento é falso, nen manierista, aínda que poda ser barroco.

Con *Diario de Inverno* Xosé Manuel Martínez Oca logra a súa mellor novela ao saber cinxirse completamente ao tema tratado. Ao non fuxir cara adiante introducindo cenas fantásticas ou para-fantásticas como ocorrira nas súas mellores novelas anteriores (“*A escura chamada dos caborcos*, etc.). O escritor da Estrada alcanza facer a súa mellor novela sen, por iso, renunciar ao que sempre foi o seu Norte: non aborrecer ao lector. ♦

XGG